

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PETICIJŲ KOMISIJA

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PETICIJŲ KOMISIJOS 2018 METŲ DARBO ATASKAITA

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų Komisija – tai nuolatinė Seimo komisija, sudaroma vadovaujantis Peticijų įstatymo Nr. VIII-1313 18 straipsniu, skelbiančiu, kad peticijų komisijos (Seimo, Vyriausybės ir savivaldybių) turi būti sudarytos iki 1999 m. spalio 1 d., o pradeda veikti nuo 1999 m. spalio 1 d.

Pagal Peticijų įstatymo 6 straipsnio 3 dalį Seimo Peticijų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Seimas Seimo statuto nustatyta tvarka.

XIII kadencijos Seimas Seimo Peticijų Komisiją (toliau – Komisija) sudarė 2016 m. lapkričio 22 d. Seimo nutarimu Nr. 33 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos sudarymo“. Ji buvo sudaryta iš 10 Seimo narių: Petro Čimbaro, Arūno Gumuliausko, Juozo Imbraso, Ričardo Juškos, Rūtos Miliūtės, Česlavo Olševskio, Edmundo Pupinio, Juozo Rimkaus, Egidijaus Vareikio ir Juozo Varžgalio. 2016 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. XII-54 Komisijos pirmininku buvo patvirtintas Petras Čimbaras, o gruodžio 8 d. nutarimu Nr. XII-80 Komisijos pirmininko pavaduotoju buvo patvirtintas Edmundas Pupinis. 2017 m. gegužės 9 d. Seimo nutarimu Nr. 355 vietoje Ritos Miliūtės Komisijos nariu buvo paskirtas Gintautas Kindurys, Seimo 2018 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. XIII-1488 iš Komisijos narių sąrašo buvo išbrauktas Arūnas Gumuliauskas.

Kaip ir kasmet Komisija 2018 m. savo darbe vadovavosi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Peticijų įstatymu Nr. VIII-1313, Komisijos nuostatais Nr. VIII-1408 ir Seimo statutu.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 33 straipsnio 3 dalyje skelbiama, kad piliečiams laiduojama peticijos teisė, kurios įgyvendinimo tvarką nustato įstatymas. Toks įstatymas buvo priimtas 1999 m. liepos 7 d. Šiame įstatyme nustatyta, kad peticijų komisijos – nuolatinės komisijos, kurios sprendžia kreipimosi pripažinimo peticija bei peticijų priėmimo nagrinėti klausimus, jas nagrinėja ir pateikia išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

Šiame įstatyme taip pat nustatyta, kad peticijos teisė – tai yra teisė kreiptis į Seimą, Vyriausybę ar savivaldybės institucijas su siūlymais ir reikalavimais, kurių įgyvendinimui reikia priimti naują teisės aktą, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį teisės aktą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. sausio 26 d. nutarime „Dėl Peticijų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 10 straipsnio 4 dalies ir 16 straipsnio atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „konstitucinė peticijos teisė – viena iš teisių, kurias įgyvendindami piliečiai gali dalyvauti valdant savo šalį. Lietuvos, kaip ir daugelio Europos valstybių, teisės sistemose peticija paprastai suprantama kaip individualus ar kolektyvinis kreipimasis į viešosios valdžios institucijas, kuriame yra išdėstytas reikalavimas (siūlymas) spręsti tam tikrą ne tik pareiškėjui, bet ir visai visuomenei ar jos daliai svarbų klausimą, kai reikia pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį arba priimti naują teisės aktą“, t. y. peticijos esmė

sudaro ne teisės akto projekto teikimas, bet reikalavimas (siūlymas) spręsti tam tikrą klausimą (svarbų jam ar visai visuomenei, ar jos daliai). Minėtame Konstitucinio Teismo nutarime taip pat pažymėta, kad „Konstitucijos 33 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos piliečių teisės kritikuoti valstybės įstaigų ar pareigūnų darbą, apskūsti jų sprendimus negalima tapatinti su Konstitucijos 33 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta piliečių peticijos teise: kiekviena iš šių teisių turi savo, tik jai būdingą turinį; tai suponuoja *inter alia* skirtingą šių teisių įgyvendinimo tvarką, taip pat kai kuriuos jų gynimo ypatumus“.

Nagrinėjant peticijų teisę, Lietuvos konstitucinėje teisėje taip pat labai svarbu ją atskirti nuo asmens skundo ar prašymo, taip pat ir nuo piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės, referendumo paskelbimo iniciatyvos teisės.

Šioje ataskaitoje pateikiama 2018 m. Komisijos nagrinėtų kreipimūsi ir peticijų analizė, taip pat pridedama detali informacija apie Komisijos 2018 m. nagrinėtus kreipimūsi ir peticijas bei dėl jų priimtus sprendimus.

Komisijos nuostatai skelbia, kad Komisijos posėdžiai organizuojami taip, kad būtų užtikrinti kreipimūsi ir peticijų nagrinėjimo terminai. Vadovaujantis šia nuostata, 2018 m. buvo sušaukta 19 Komisijos posėdžių. 2017 m. įvyko 25 posėdžiai, 2016 m. – 16, 2015 m. – 19, 2014 m. – 22, 2013 m. – 18, 2012 m. – 21, 2011 m. – 20, 2010 m. – 15, 2009 m. – 19, 2008 m. – 18, 2007 m. – 19, 2006 m. – 26.

2018 m. buvo gauti 47 kreipimaisi. Juose buvo suformuluoti 236 pasiūlymai ar reikalavimai. Palyginimui pateikiama lentelė, kurioje pateikti duomenys apie tai, kiek kreipimūsi ir peticijų buvo gauta 2001–2016 m., taip pat juose suformuluotų pasiūlymų ir reikalavimų skaičius.

Metai	Gauta kreipimūsi ar peticijų	Juose pateikta pasiūlymų ir reikalavimų
2001	47	113
2002	42	59
2003	33	53
2004	15	19
2005	38	91
2006	56	100
2007	26	71
2008	19	41
2009	39	116
2010	25	62
2011	214	263
2012	41	81
2013	53	80
2014	67	98
2015	91	389
2016	34	111
2017	74	133
2018	47	236

Daugiausia kreipimūsi yra teikiama raštu, tačiau 2018 m. buvo pateikti 8 kreipimaisi elektroniniu būdu ir pasirašyti elektroniniu parašu. Juos pateikė 3 pareiškėjai. 2008 m. Seimas pakeitė Peticijų įstatymą taip, kad kreipimūsi galima paduoti ne tik tiesiogiai, siųsti paštu, bet ir

elektroniniu būdu. 2017 m. elektroniniu būdu buvo gauti 6 kreipimaisi, iš kurių 5 kreipimusi pateikė tas pats pareiškėjas. 2016 m. elektroniniu būdu buvo gauti 2 kreipimaisi, 2015 m. taip pat 2. Pirmą kartą elektroniniu būdu pateiktą kreipimąsi Komisija gavo 2011 m.

Pažymėtina, kad gana dažnai pareiškėjai atsiunčia savo kreipimąsi elektroniniu būdu, tačiau jie būna nepasirašyti elektroniniu parašu. Tokiu atveju, vadovaujantis Peticijų įstatymo 9 straipsnio 8 dalimi, prašoma per Komisijos nustatytą laiką ištaisyti šį trūkumą.

2018 m. visus kreipimusi pateikė Lietuvos Respublikos piliečiai, sulaukę pilnametystės. Pagal Peticijų įstatymo 2 straipsnio 2 dalį pareiškėjas – ne jaunesnis kaip 16 metų Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, arba jų grupė, Peticijų įstatymo nustatyta tvarka parašę ir pateikę kreipimąsi (peticiją).

2018 m. per atstovą pateikti 4 kreipimaisi. Visus kitus kreipimusi pareiškėjai pateikė patys. Pagal Peticijų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 5 punktą, kreipimąsi galima paduoti ir per pareiškėjo atstovą, tačiau būtina nurodyti jo vardą, pavardę, asmens kodą, gyvenamąją vietą ir, jeigu yra, telefono, telefakso numerius.

2018 m. kreipimusi daugiausia teikė vienas pilietis. Buvo tik keli kreipimaisi, pasirašyti per 100 pareiškėjų. Vienas jų – Vitalijaus Zaicevo ir kitų pareiškėjų peticija „Dėl prekių asortimento pataisos namų-atvirųjų kolonijų parduotuvėse užtikrinimo“, kuriopje siūloma nutraukti UAB „Pontem“ sutartį su Pravieniškių pataisos namais-atvirąja kolonija, taip pat dirbantiems nuteistiesiems iki 200 eurų padidinti didžiausią pinigų sumą, už kurią nuteistieji gali per mėnesį apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje; į būtiniausių prekių, kurias nuteistieji gali įsigyti pataisos įstaigos parduotuvėje ir turėti pataisos įstaigoje, sąrašą grąžinti miltus, uogienę, medų. Šią peticiją pasirašė 167 asmenys.

2018 m. nebuvo atvejų, kai tas pats pareiškėjas teiktų labai daug kreipimusi ar peticijų. Daugiausia tas pats pareiškėjas pateikė 5 kreipimusi, kurie visi buvo pripažinti peticijomis. 2013 m. vienas pareiškėjas pateikė net 16 kreipimusi.

Beveik visuose kreipimusi buvo pateikta po 1 ar kelis pasiūlymus. Daugiausia pasiūlymų buvo suformuluota pareiškėjo vadinamoje peticijoje „Dėl prigimtinių žmogaus teisių ir laisvių apsaugos nuo Lietuvos valstybės leidžiamosios, vykdomosios, teisminės valdžios ir kitų valstybės ir savivaldybės institucijų pareigūnų ir kitų asmenų aukščiausio lygio sisteminės, politinės, teisinės korupcijos ir kitų nusikaltimų, viešųjų ir privačių interesų konflikto buvimo, vilkinimo ir biurokratizmo, savivalės, neteisėtų-antikonstitucinių veiksmų ir nusikalstamo neveikimo, piktnaudžiavimo ir įgaliojimų viršijimo, jų kompetencijai priklausančių funkcijų ir pareigų neatlikimo, neteisėtai atimtos teisės į teismą, teisės į teisingą teismą, teisės į greitą teismą, teisės į teisminę gynybą, teisės į viešą teismą, teisės į nepriklausomą ir nešališką teismą bei neteisėtai atimtos teisės tiesiogiai ir netiesiogiai kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą konstitucingumo ir teisėtumo kontrolei atlikti ir apsaugos nuo vykdomos žmogaus teisių ir laisvių diskriminacijos, žmonių kankinimo, įvykdytos ir tęsiamos visapusiškos, absoliučios Lietuvos Respublikos piliečių diskriminacijos, šiurkščių Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų pažeidimų, viešo intereso pažeidimo ir dėl materialinės ir nematerialinės žalos atsiradusios dėl neteisėtų ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro, teisėjų, kitų valdžios ir valstybės, savivaldybės institucijos pareigū, valstybės tarnautojų ir kitų asmenų neteisėtų veiksmų atlyginimo“, kurią Komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 1 straipsniu, 2 straipsnio 4 ir 5 dalimis, nusprendė nenagrinėti Peticijų įstatyme nustatytais pagrindais – kreipimesi pateiktų siūlymų nagrinėjimas nepriklauso Komisijos kompetencijai.

Pareiškėjas savo kreipimesi pateikė 162 siūlymus ir reikalavimus, kuriuose prašė:

„1. Išspręsti žmogaus teisių ir laisvių apsaugos klausimus, realiai įvykdyti valstybės ir valdžios pareigūnų ir valstybės tarnautojų prievolės, funkcijas ir pareigas realiai įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartyse, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje, Europos Sąjungos sutartyje, kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatytus reikalavimus žmogaus teisių ir laisvių apsaugos srityje, įvykdyti priimtus tarptautinius įsipareigojimus ir prievolės gerbti ir ginti žmogaus teises ir laisves – priimti aiškų įstatymą leidžiantį žmogui – Lietuvos Respublikos piliečiui – fiziniam asmeniui tiesiogiai kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą dėl įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisminės valdžios savivalės, antikonstitucinių veiksmų ir nusikalstamo neveikimo, piktnaudžiavimo ir įgaliojimo viršijimo, funkcijų ir pareigų neatlikimo, korupcijos ir nusikaltimų, padarytos žalos Lietuvos Respublikos ir jos piliečiams, Europos Sąjungai ir jos piliečiams, tarptautinei visuomenei.

2. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą konstitucingumo ir teisėtumo kontrolei atlikti su prašymų oficialiai spręsti ar Lietuvos valdžia, atėmusi iš Lietuvos piliečio – žmogaus – fizinio asmens teisę tiesiogiai kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą ir atėmus teisę į teisminę gynybą Lietuvos Respublikos Konstituciniame Teisme nuo įstatymų leidžiamosios, vykdomosios, teisminės valdžios, Lietuvos Respublikos Generalinio prokuroro ir jam pavaldžių, kitų valstybės institucijų pareigūnų ir kitų asmenų piktnaudžiavimo ir įgaliojimo viršijimo, funkcijų ir pareigų neatlikimo, aukščiausiojo lygio sisteminės, politinės, teisinės korupcijos ir kitų nusikaltimų, viešųjų ir privačių interesų konflikto buvimo, savivalės, vilkinimo ir biurokratizmo, antikonstitucinių veiksmų ir nusikalstamo neveikimo, įvykdytų šiurkščių žmogaus teisių ir laisvių pažeidimų, vykdomos diskriminacijos ir kankinimo šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją, tarptautines sutartis, įstatymus ir/ar toks Lietuvos valdžios draudimas Lietuvos piliečiui – žmogui – fiziniam asmeniui prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, tarptautiniams sutartims, įstatymams.

3. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą konstitucingumo ir teisėtumo kontrolei atlikti su prašymų oficialiai išaiškinti ar pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją Lietuvos Respublikos pilietis – žmogus – fizinis asmuo turi teisę tiesiogiai kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą ir/ar Lietuvos valdžia atėmus iš Lietuvos Respublikos piliečių teisę tiesiogiai kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos viršenybės, vientisumo ir tiesioginio taikymo, teisingumo ir teisinės valstybės, demokratijos ir suvereniteto, žmogaus teisių ir laisvių apsaugos ir nediskriminavimo, nepiktnaudžiavimo valdžia, lygiateisiškumo ir diskriminacijos draudimo, ekonomiškumo, proporcingumo ir subsidiarumo, viešumo, teismų ir teisėjų nepriklausomumo ir nešališkumo principus.

4. Išspręsti žmogaus teisių ir laisvių apsaugos klausimus – atlikti parlamenti tyrimą dėl įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisminės valdžios įvykdytų šiurkščių Lietuvos Respublikos Konstitucijos, tarptautinių sutarčių, įstatymų, kitų teisės aktų pažeidimų ir įvykdytos ir tiesiamos Genofos Kazakevič, Valerijaus Kazakevičiaus, kitų asmenų diskriminacijos, moralinio kankinimo ir apginti šiurkščiai pažeistas ir daug metų diskriminuojamas prigimtines žmogaus teises ir laisves bei apginti pažeistą viešą interesą.

5. Nedelsiant, iš karto sudaryti laikinąjį specialiąjį tyrimo (apkaltos) ir parlamentinės kontrolės komisiją, atlikti parlamentinį tyrimą ir ištirti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teritorijoje bei tarptautiniu mastu veikiančio korupcinio organizuoto nusikalstamo susivienijimo antikonstitucinę veiklą ir nusikalstamą neveikimą – Europos Sąjungos, Lietuvos valdžios ir valstybės, savivaldybės institucijų pareigūnų aukščiausiojo lygio sisteminę, politinę, teisinę

korupciją ir kitus įvykdytus ir iki šios dienos tęsiamus nusikaltimus, įvykdytą ir tęsiama žmogaus teisių ir laisvių diskriminaciją, žmonių kankinimą, viešo intereso pažeidimus, kuriuos Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, Teismas, taip pat Europos Žmogaus Teisių Teismas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ir kitas Europos Sąjungos institucijas ir šiuose institucijose užimančios aukštos pareigos asmenys iki šios dienos nuspėdė.

6. Nedelsiant, iškart sudaryti laikinąją specialiąją tyrimo (apkaltos) ir parlamentinės kontrolės komisiją, atlikti parlamentinę kontrolę ir pradėti apkaltos procesą ir atlikti parlamentinį tyrimą dėl aukštas pareigas einančių politikų ir kitų pareigūnų bei asmenų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro Evaldo Pašilio ir jam pavaldžių prokurorų bei kitų asmenų supainiotų viešų ir privačių interesų, piktnaudžiavimo ir įgaliojimų viršijimo, funkcijų ir pareigų neatlikimo, aukštas pareigas užimančių politikų ir kitų valdžios pareigūnų aukščiausiojo lygio sisteminės, politinės, teisinės korupcijos ir kitų nusikaltimų nuspėdimo, viešųjų ir privačių interesų konflikto buvimo nuspėdimo, veikiančio korupcinio organizuoto nusikalstamo susivienijimo įvykdytų ir tęsiamų nusikaltimų nuspėdimo, tiesioginio ir netiesioginio dalyvavimo žmogaus teisių ir laisvių diskriminacijoje, žmonių kankinime, padarytos ypač didelę materialinę ir nematerialinę žalą Lietuvos Respublikai ir jos piliečiams, Europos Sąjungai ir jos piliečiams, tarptautinei visuomenei bei užtikrinti Lietuvos Respublikos prokuratūros – Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro ir jam pavaldžių prokurorų bei kitų asmenų tinkamą – atitinkantį Lietuvos Respublikos Konstitucijos veiklą, užtikrinantį žmogaus teisių ir laisvių apsaugą.

7. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą konstitucingumo ir teisėtumo kontrolei atlikti su prašymų oficialiai spręsti ar Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras Evaldas Pašilis šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją, Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymą, Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymą, kitus galiojančius įstatymus, kitus teises aktus ir/ar sulaužė duotą prokuroro priesaiką, įvykdė veikas (veikimas ir neveikimas), turinčias aukščiausio lygio, sisteminės, politinės, teisinės korupcijos ir kitų nusikaltimo požymius, numatytus Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 99 str. (genocidas), 100 str. (Tarptautinės teisės draudžiamas elgesys su žmonėmis), 114 straipsnio (valstybės perversmo), 121 straipsnis (antikonstitucinių grupių ar organizacijų kūrimas ir veikla), 148 str. (žmogaus veiksmų laisvės varžymas), 165 str. (neteisėtas asmens busto neliečiamumo pažeidimas), 166 str. (asmens sužinojimo neliečiamumo pažeidimas), 167 (neteisėtas informacijos apie privatų asmens gyvenimo rinkimas), 168 str. (neteisėtas informacijos apie privatų asmens gyvenimo atskleidimas ar panaudojimas), 169 str. (Diskriminavimas dėl tautybės, rasės, lyties, kilmės, religijos ar grupės priklausomybės), 178 str. (vagystė), 181 str. (turto prievartavimas), 182 str. (sukčiavimas), 183 str. (turto pasisavinimas), 184 str. (turto iššvaistymas), 186 str. (turtinės žalos padarymas apgaulė), 228 str. (piktnaudžiavimas), 229 str. (tarnybos pareigų neatlikimas), 233 str. (poveikis liudytojui, nukentėjusiam asmeniui, ekspertui, specialistui ar vertėjui), 237 str. (nusikaltimo ar nusikaltimą padariusio asmens slėpimas), 249 str. (nusikalstamas susivienijimas), 249 str. (nusikalstamas susivienijimas), 294 str. (savavaldžiavimas), 298 str. (neteisėtas žemėnaudos riboženklų pakeitimas), 300 str. (dokumento suklastojimas ar suklastoto dokumento panaudojimas arba realizavimas) ir kitas“.

Šis pareiškėjas taip pat prašė kreiptis į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą „konstitucingumo ir teisėtumo kontrolei atlikti su prašymų oficialiai spręsti, ar šiurkščiai pažeidė Lietuvos Respublikos Konstituciją Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro pavaduotojas Žydrūnas Radišauskas, buvęs Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras, dabartinis Lietuvos

Respublikos generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento vyriausiojo prokuroro pavaduotojas Darius Valys ir daugelis kitų Lietuvos Respublikos gen. prokuratūros vadovų bei prokurorų, buvęs Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus, Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis, dalis Lietuvos Respublikos teisėjų, buvusi teisingumo ministrė Milda Vainiūtė, Prezidento kanceliarijos kancleris Giedrius Krasauskas, Prezidentės Dalios Grybauskaitės patarėjos Indrė Pukanasytė, Dalia Ulbinaitė, Rasa Svetikaitė, kiti Prezidento kanceliarijos darbuotojai, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis, Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojai, buvę Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkai Artūras Paulauskas, Arūnas Valinskas, Loreta Graužinienė, kiti buvę Lietuvos Respublikos Seimo vadovai ir nariai, dabartiniai Lietuvos Respublikos Seimo nariai, buvę ir esamas Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos pirmininkai, Lietuvos Respublikos Seimo kanclerė Daiva Raudonienė, kiti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos vadovai ar valstybės tarnautojai.

Pažymėtina, kad daugiau kaip 10 metų, vos ne kasmet šis pareiškėjas Komisijai teikia kreipimuisi su panašiais reikalavimais.

Iš 47 gautų kreipimūsi 28 buvo pripažinti peticijomis, ir jos buvo priimtos nagrinėti. Taigi peticijomis buvo pripažinta 59.57 % kreipimūsi. Komisija pripažino peticijomis: 2017 m. – 58.10 %, 2016 m. – 58.82, 2015 m. – 67,03 % kreipimūsi, 2014 m. – 46,27 %, 2013 m. – 62,64 %, 2012 m. – 75,6 %, 2011 m. – 92.52 %, 2010 m. – 40 %, 2009 m. – 53.85 %, 2008 m. – 42.11 %, 2007 – 53.85 %, 2006 m. – 26.78 %, 2005 m. – 23.68 %, 2004 m. – 26.7 %, 2003 m. – 18 %, 2002 m. – 21.42 %, 2001 m. – 31.91 %.

Daugiausia kreipimaisi nebuvo pripažinti peticijomis todėl, kad kreipimesi pateikti pasiūlymai buvo nepagrįsti ir buvo piktnaudžiaujama peticijos teise (Peticijų įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 4 punktas). Taip pat dažnai Komisija priimdavo sprendimus nenagrinėti kreipimūsi Peticijų įstatyme nustatytais pagrindais, kadangi jie neatitiko Peticijų įstatymo nustatytų formos ir turinio reikalavimų – juose nebuvo suformuluoti pasiūlymai ar reikalavimai, visiškai nebuvo nurodyti pateiktų pasiūlymų tikslai ir priežastys ir kt. Pažymėtina, kad 2018 m. nemažai kreipimūsi Komisijai buvo pateikta ne pagal kompetenciją, juose buvo išdėstyti pasiūlymai ir reikalavimai, kurių nagrinėjimas nepriklauso Komisijos kompetencijai. Pagal Peticijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalį, peticijų komisijos sprendžia klausimą dėl kreipimosi pripažinimo peticija, išsiaiškinusios, ar jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistravusios institucijos kompetencijai.

Komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 9 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 17 straipsnio 5 dalimi, taip pat atsižvelgdama į tai, kad Kelių eismo taisyklės (toliau – KET) yra tvirtinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, nusprendė Mariaus Kučinsko kreipimūsi persiūsti Vyriausybės Peticijų komisijai išnagrinėti ją ta apimtimi, kurioje pateiktas pareiškėjo siūlymas pakeisti KET 56, 57, 60 ir 64.9 punktus. Persiūsti Vyriausybės Peticijų komisijai buvo nuspręsta taip pat Justino Malakausko prašymą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gegužės 1 d. nutarimo Nr. 487 panaikinimo“

Jeigu 2017 m. Komisijai 6 kreipimūsi persiuntė Vyriausybės Peticijų komisija, tai 2018 m. tokių atvejų nebuvo.

2018 m. baigtos nagrinėti ne visos peticijos (liko neišnagrinėtos 2 peticijos), nes jos buvo gautos 2018 m. pabaigoje, todėl nebuvo spėta jas iš esmės išnagrinėti. Peticijų įstatymas reikalauja išnagrinėti peticijas operatyviai, draudžiama vilkinti peticijų nagrinėjimą. Visos peticijos turi būti išnagrinėtos ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų nuo sprendimo priimti peticiją nagrinėti priėmimo dienos.

2018 m. iš esmės išnagrinėtos 26 petacijos, gautos 2018 metais. Dėl jose pateiktų pasiūlymų buvo priimti sprendimai ir teiktos Seimui išvados dėl jų tenkinimo ar atmetimo. 2018 m. pradžioje taip pat buvo išnagrinėtos 3 petacijos, gautos dar 2017 m. pabaigoje.

Komisija nusprendė tenkinti trijose petacijose pateiktus pasiūlymus.

Komisija 2018 m. balandžio 11 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Aldonos Andriuškevičiūtės peticiją „Dėl įstatymo, griežtai reglamentuojančio gyvūnų savininkų atsakomybę už savo augintinių keliamą triukšmą, priėmimo“ ir priėmė sprendimą tenkinti joje pateiktą pasiūlymą priimti įstatymą, griežtai reglamentuojantį gyvūnų savininkų atsakomybę už savo augintinių (šunų, kačių) keliamą triukšmą, į Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymą įrašant nuostatą, kad triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose pastatuose taikomi ir žmonių bei gyvūnų keliamo triukšmo vertinimo atvejais. Seimas pritarė Komisijos išvadai ir 2018 m. balandžio 19 d. priėmė Seimo protokolinią nutarimą tenkinti peticijoje pateiktą pasiūlymą.

Atsižvelgus į tai, buvo parengti ir Seime užregistruoti Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso pakeitimų įstatymų projektai Nr. XIIP-2011 ir XIIP-2419, tačiau Seimas po pateikimo juos atmetė ir grąžino tobulinti.

Komisija taip pat nusprendė tenkinti Birutės Pečiūraitės-Baltuškienės peticijoje „Dėl Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo nuostatų papildymo pateiktus pasiūlymus pakeisti Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą ir nustatyti, kad visoms šeimoms, kurių vienam ar kiekvienam nariui nuo 2018 m. sausio 1 d. sukaks 36 metai, būtų suteikta galimybė teikti prašymus pirmajam būstui įsigyti visus 2018 metus imtinai; visoms šeimoms, auginančioms tris ir daugiau vaikų, būtų netaikomas jaunos šeimos amžiaus limitas (iki sukaks 35 metai) ir joms būtų sudarytos vienodos sąlygos kartu su jaunomis šeimomis turėti teisę į finansinę paskatą – 30 procentų būsto kredito pirmajam būstui įsigyti sumos subsidiją.

Birželio 30 d. Seimas pritarė šiai Komisijos išvadai. Kadangi tuo pat metu Seime buvo svarstomas Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 pakeitimo projektas Nr. XIIP-2393 (nauja redakcija), šioje peticijoje pateikti pasiūlymai buvo svarstomi kartu su pirmiau minėtu projektu.

Komisija taip pat nusprendė tenkinti Ernesto Jasaičio peticijoje „Dėl privalomo ir visuotinio E. pristatymas informacinės sistemos (elektroninių dėžučių) naudojimo įteisinimo visiems suaugusiems Lietuvos gyventojams, viešosioms įstaigoms bei privatiems juridiniams asmenims, užtikrinant centralizuotą visų viešojo sektoriaus elektroninių dokumentų siuntimą gyventojams“ pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymą, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą, Lietuvos Respublikos pašto įstatymą, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą ir kitus įstatymus ir juose įtvirtinti šias principines nuostatas:

1. Visi be išimties suaugę Lietuvos gyventojai ir privataus sektoriaus juridiniai asmenys turi turėti privalomai sukurtą ir privalomai tikrinamą individualią elektroninę dėžutę E. pristatymo informacinėje sistemoje.

2. Nustatyti pareigą visoms viešojo sektoriaus įstaigoms pranešimus, dokumentus ar pranešimus apie kitose informacinėse sistemose pateiktus dokumentus (pvz., „Sodros“ informacinėje sistemoje pateiktus dokumentus (pranešimus) privalomai siųsti ir į gyventojų (juridinio asmens) elektroninę pranešimų dėžutę E. pristatymo informacinėje sistemoje, o už šios pareigos nevykdymą numatyti atitinkamą administracinę atsakomybę viešojo sektoriaus įstaigos vadovui.

3. Įtvirtinti, kad juridiniam ar fiziniam asmeniui viešojo sektoriaus institucijos išsiųstas elektroninis dokumentas per E. pristatymo informacinę sistemą (pvz., informacija apie paskirtas išmokas, kompensacijas, teismo dokumentai, procesiniai dokumentai, administracinių pažeidimų protokolai ar sprendimai, raginimai, išpėjimai, informaciniai pranešimai, atsakymai į prašymus ar skundus ir kt.) laikomas oficialiai galiojančiu ir įteiktu dokumentu ir kad tokiu atveju yra laikoma, jog asmuo buvo tinkamai informuotas, ir kad nuo el. dokumento pristatymo elektroninėje dėžutėje momento skaičiuojami procesiniai, apskundimo ir kiti terminai.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos pateiktą nuomonę ir todėl, kad jau yra parengti įstatymų projektai, kurie įgyvendina pareiškėjo peticijoje pateiktus siūlymus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“ patvirtino Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo planą. Įgyvendinant minėto plano 3.1.4 darbo „Valstybės informacinių išteklių infrastruktūros konsolidavimas ir valstybės informacinių sistemų modernizavimas“ 8 veiksmą „Viešojo sektoriaus efektyvumo didinimas, modernizuojant ir skaitmeninant procesus: visų valstybinių institucijų naudojimas elektroninių dokumentų sistema, užtikrinant, kad visi viešojo sektoriaus dokumentai būtų siunčiami e. pristatymo sistema“ buvo parengti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 18 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.44, 2.49, 2.66, 6.166, 6.2287, 6.22814, 6.749, 6.901, 6.991 ir 6.993 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo Nr. VIII-840 7 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 111, 116, 117, 121, 123 ir 124 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 13, 23, 24, 33, 72, 74, 75, 76, 134 ir 141 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos pašto įstatymo Nr. VIII-1141 7 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektai (toliau – įstatymų projektai).

Įstatymų projektų tikslas – sudaryti sąlygas asmenims susirašinėti su viešojo administravimo subjektais, teismais ir kitomis valstybės institucijomis per vieną langelį elektroninių ryšių priemonėmis, taip pat didinti viešojo sektoriaus efektyvumą modernizuojant ir skaitmeninant procesus.

Deja, Seimas nusprendė nepritari Komisijos išvadai ir priėmė Seimo protokolinį nutarimą netenkinti pasiūlymo.

Pažymėtina, kad 2018 m. Seimas priėmė sprendimą nepritari Komisijos išvadai, kurioje buvo siūloma netenkinti Mariaus Kučinsko peticijoje „Dėl Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo“ pateiktų pasiūlymų pakeisti Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą ir atsisakyti dienos metu naudoti ryškiaspalvę liemenę su šviesą atspindinčiais elementais arba žibintus, taip pat įteisinti važiavimą dviračiu pėsčiųjų perėja tik įsitikinus, kad tai saugu.

Tokiu atveju iškilo problema, kas turi parengti Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimo projektą, kuriame būtų įgyvendinami pareiškėjo pateikti pasiūlymai, kuriems Komisija nepritarė, bet jiems pritarė Seimas.

Atsižvelgus į tai, Komisija nutarė parengti Peticijų įstatymo 12 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kurio tikslas – papildyti Peticijų įstatymo 12 straipsnį 4 dalimi, kurioje būtų nustatyta, koks priimamas Seimo sprendimas, kai Seimas nepritaria Peticijų komisijos išvadai atmesti peticijoje išdėstytus pasiūlymus ar reikalavimus.

Šiuo metu Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 nustatyta, kad Seimo Peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Seimo statuto nustatyta tvarka teikia Seimui išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvados tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti, tačiau nėra nustatyta, kokie turėtų būti priimti Seimo sprendimai, kai Seimas nepritaria Komisijos išvadai atmesti peticijoje išdėstytus pasiūlymus ar reikalavimus.

Labai dažnai Seimas pritaria Komisijos išvadai tenkinti ar atmesti peticijoje pateiktą pasiūlymą(us), bet būna atvejų, kada Komisija teikia Seimui išvadą ir Seimo protokolinio nutarimo projektą atmesti ar tenkinti peticijoje pateiktus pasiūlymus ar reikalavimus, tačiau Seimas nusprendžia priešingai. Nei *Peticijų įstatyme*, nei *Peticijų komisijos nuostatuose*, nei *Seimo statute* nėra nustatyta, koks turėtų būti priimtas sprendimas, kai Seimas nepritaria Komisijos išvadai. Seimui nusprendus nepritari Komisijos išvadai tenkinti pasiūlymą, problemų nekyla, nes tokiu atveju nereikia rengti teisės akto projekto – Seimo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas (Peticijų įstatymo 16 straipsnis, Konstitucinio Teismo 2006 m. sausio 26 d. nutarimas). Problema iškyla tada, kai Komisija teikia Seimui išvadą atmesti pasiūlymą, bet Seimas nepritaria šiai Komisijos išvadai – kadangi teisės aktuose nėra nustatyta, ką tokiu atveju daryti, pasitaiko siūlymų grąžinti atgal Komisijai peticiją nagrinėti iš naujo.

Komisija labai atsakingai nagrinėja peticijas. Priimdama savo sprendimus ir teikdama Seimui išvadas, ji remiasi įvairių institucijų pateiktomis nuomonėmis, specialistų (ekspertų), valstybės institucijų, mokslo bei studijų institucijų, švietimo įstaigų pateiktomis išvadomis ir kitokia reikiama medžiaga, Komisijos posėdžiuose pateiktais kviestų į posėdį asmenų, ekspertų paaiškinimais, todėl pakartotinai nagrinėdama Seimo grąžintas jai peticijas priima tą patį sprendimą ir teikia Seimui tą pačią išvadą.

Remiantis logiškumo principu, manytina, kad Seimui nepritarus Komisijos išvadai atmesti pasiūlymus ar reikalavimus, laikytina, kad Seimas nusprendžia tenkinti juos. Tokiu atveju kyla klausimas, kas tada turi parengti teisės akto projektą, kuriame būtų sprendžiama peticijoje išdėstyta problema, kurios išsprendimui reikėtų keisti ar papildyti teisės aktą, priimti naują ar pripažinti netekusiu galios galiojantį teisės aktą.

Atsižvelgus į visa tai, tikslinga Peticijų įstatymo 12 straipsnį papildyti nauja dalimi, kurioje būtų išspręsta ši problema – būtų nustatyta, kad jeigu Seimas, išnagrinėjęs Peticijų komisijos išvadą, nusprendžia nepritari Komisijos išvadai atmesti peticijoje pateiktus pasiūlymus, laikoma, kad Seimas nusprendžia tenkinti peticijoje išdėstytus pasiūlymus. Tokiu atveju Seimas paveda atitinkamo teisės akto projektą parengti Seimo komitetui, kurio kompetencijai priklauso nagrinėti klausimus, susijusius su peticijoje išdėstytais pasiūlymais.

Toks įstatymo projektas buvo parengtas ir Seime užregistruotas Peticijų įstatymo Nr. VIII-1313 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3190.

Pažymėtina, kad 2018 m. Komisijai neteko pasinaudoti Peticijų įstatymo 9 straipsnio 12 dalimi ir Komisijos nuostatų 20 punktu. Ankstesniais savo darbo metais Komisija tokių sprendimų priimdavo po keletą.

Peticijų įstatymo 9 straipsnio 12 dalyje yra nustatyta, kad tuo atveju, kai kreipimasis pripažįstamas peticija ir ji priimama nagrinėti, tačiau Seime, Vyriausybėje ar savivaldybės institucijose jau yra užregistruotas ar svarstomas teisės akto projektas, kuriame yra suformuluoti pareiškėjo peticijoje pateikti siūlymai ar reikalavimai, tokia peticija yra perduodama svarstyti kartu su minėtu teisės akto projektu.

Komisijos nuostatų 20 punkte skelbiama, kad kai kreipimasis pripažįstamas peticija ir ji priimama nagrinėti, tačiau Seime jau yra užregistruotas ar svarstomas teisės akto projektas, kuriame suformuluoti pareiškėjo peticijoje pateikti siūlymai ar reikalavimai, tokia peticija kartu su to teisės akto projektu perduodama Seimo posėdžių sekretoriatui arba komitetui Seimo paskirtam pagrindiniu tam teisės akto projektui nagrinėti.

Komisija 2018 m. iš viso gavo 162 skundus, prašymus, kreipimūsi, pasiūlymus, raštus ar laiškus. Į juos visus buvo atsakyta ir buvo parengtas 291 atsakymas į juos.

Komisija taip pat dažnai konsultuoja asmenis, kurie kreipiasi į ją, prašydami paaiškinti Peticijų įstatymo nuostatas, ypač susijusias su kreipimosi formos ir turinio reikalavimais.

Nagrinėjant peticijas, į posėdžius, vadovaujantis Peticijų įstatymo 5 straipsniu, visada yra kviečiami pareiškėjai. Dažniausiai jie atvyksta ir aktyviai dalyvauja posėdžiuose.

Peticijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad vykdydamos Peticijų įstatymo nustatytas funkcijas, peticijų komisijos turi teisę pasitelkti specialistų (ekspertų), kreiptis į valstybės institucijas, mokslo bei studijų institucijas, švietimo įstaigas su prašymu pateikti išvadas ir kitokią reikiamą medžiagą, pakviesti į savo posėdžius valstybės institucijų, išskyrus teismų, atstovus iš anksto su jais suderintu laiku ir išklausti jų informaciją. Todėl nagrinėjant peticijose pateiktus pasiūlymus, konsultuodami, teikdami išvadas, savo nuomones bei kitą medžiagą, Komisijai geranoriškai talkina kai kurie Seimo komitetai. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, ministerijos, ekspertai ir konsultantai.

Informaciją apie Komisijos 2018 m. nagrinėtus kreipimūsi, peticijas, taip pat Komisijos ir Seimo priimtus sprendimus galima rasti šiuo adresu: http://www.lrs.lt/sip/getFile3?p_fid=10358

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras

Janina Šniaukštienė, tel. (8 5) 239 6819, janina.sniauksiene@lrs.lt